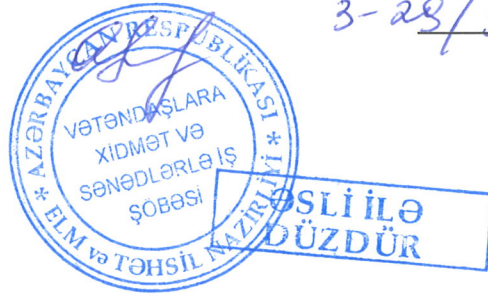

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin

22.08 2024-cü il tarixli
3-28/3-2-540/2024 nömrəli əmrinə
53 nömrəli əlavə

“Torna və frezer dəzgahlarının operatoru”

ixtisası üzrə

Təhsil Proqramı (Kurikulum)

Bakı – 2024

“Torna və frezer dəzgahlarının operatoru” ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (Kurikulum)

- 1. Təsnifat üzrə ixtisasın şifri (kodu):** 030527
- 2. Məşğulluq təsnifatında kodu:** 7223
- 3. Milli kvalifikasiyalar səviyyəsi:** 4
- 4. Peşə təhsili pilləsi:** Texniki peşə təhsili
- 5. İxtisasın qrupu:** Torna və frezer dəzgahı
- 6. İxtisasın əhatə etdiyi sahələr:** Maşınqayırma, dəzgahqayırma, metal emalı
- 7. Qəbul şərtləri:** Ən azı ümumi orta təhsil
- 8. Tədris müddəti:** Tam orta təhsil bazasından 1 il; Ümumi orta təhsil bazasından 3 il
- 9. Attestasiya:** Tələbələrin ixtisas modulları üzrə qiymətləndirilməsi “Peşə təhsili pilləsində təhsilalanların attestasiyasının aparılması Qaydası”na, ümumtəhsil fənləri üzrə attestasiya “Ümumi təhsil pilləsində təhsilalanların attestasiyasının (yekun qiymətləndirmə (attestasiya) istisna olmaqla) aparılması Qaydası”na uyğun həyata keçiriləcək.
- 10. Ümumtəhsil** fənləri üzrə tədrisin təşkili tam orta təhsil səviyyəsində tədrisin təşkili normativlərinə uyğun həyata keçirilir.

Peşənin (ixtisasın) təsviri, xüsusiyyəti, inkişaf perspektivləri:

“Torna və frezer dəzgahların operatoru” universal torna dəzgahlarında metal, ağac, plastmas, üzvi şüşə materiallarını kəsici və emaledici alətlər vasitəsi ilə kəsir, yonur, yiv açır, eləcə də müxtəlif konfigurasiyalı detallar hazırlayır. “Torna və frezer dəzgahların operatoru” dəzgah və avadanlıqların iş prinsipini bilir, yüngül elektrik işləri, hazırlanması tələb olunan detalların, sxemlərin oxunması və materialların emalı üzrə müvafiq bilik və bacarıqlara sahib olur. İşin gedişatından asılı olaraq növbəli sistemdə, təbii və ya elektrik lampaları ilə işıqlandırılmış məkanlarda işləmək, toza və səs-küyə dözümlülük, xüsusi təhlükəsizlik normalarına əməl etmək, ilkin tibbi yardım göstərmək, və gərgin iş rejimində çalışmaq tələb oluna bilər.

Məşğulluq imkanları:

Mexanika sahəsində işlə təmin olunmaq istəyənlər üçün bu bölmə CNC tipli xarat(torna) dəzgahı, CNC (tam avtomatlaşdırılmış) tipli çoxfunksiyalı dəzgah, xarat(torna) dəzgahı, frezerləmə, CAD (avtomatlaşdırılmış layihələndirmə)/ CAM (avtomatlaşdırılmış istehsal) bacarıqları və əlaqəli mexanika peşələri üzrə cilalama bacarıqlarının yaradılması üçün təlim iştirakçılarında texniki-peşə təhsili kimi əlverişli iş imkanı təqdim edir.

Peşə üçün spesifik tələblər:

“Torna və frezer dəzgahların operatoru” işləri üzrə mütəxəssis, adətən, təbii və süni işıqlandırılan yerlərdə, tozlu və səs-küylü yerlərdə xidmət göstərir, dəyişkən iş saatlarında, gərgin iş zamanı uzadılmış iş qrafiki ilə işləmək və son dərəcə dəqiqlik və keyfiyyət tələb olunur.

İxtisası tədris edəcək pedaqoji heyətə qoyulan tələblər:

“Torna və frezer dəzgahların operatoru” ixtisası üzrə mühəndis-pedaqoji heyət üzvünün müvafiq peşə-ixtisas sahəsi üzrə baza təhsili (ali, orta ixtisas) və ixtisas üzrə stajı azı 5 il, istehsalat və ya 1 il pedaqoji təcrübəsi olmalı, tədris etdiyi modullar (istehsalat təlimi ustalarının təhkim olduğu qrupun) baza ixtisasına uyğun gəlməlidir. Pedaqoji heyət üzvü tələbələr və həmkarları ilə ünsiyyət qurmaq bacarığına, əlaqələndiricilik, istiqamətvericilik xüsusiyyətlərinə malik olmalıdır. Tələbələrin ixtisasları üzrə dövrün tələbatına uyğun elmi-nəzəri bilikli mütəxəssis, tədqiqatçı kimi yetişmələrinə çalışmalı, müasir texnika, yeni istehsal və pedaqoji,

innovativ təlim metodlarından, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə etmək bacarıđı ađılamalıdır.

İxtisasın tədris planı - modulların siyahısı

İxtisasın adı: Torna və frezer dəzgahlarının operatoru (dual)							
Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil)							
№	Bölmələr, təhsil sahələri, modullar	saatların miqdarı	Həftəlik dərs saatlarının miqdarı				məsləhət
			I	II			
			15	15	7	1	
	2	3	4	5	6	7	
	Baza modulları						
1	Xarici dildə ünsiyyət	45	3				
2	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	30	2				
3	Sahibkarlıq	30	2				
4	İKT-dən istifadə	45	3				
	Baza modulları üzrə cəm:	150	10	0			
	Peşə-ixtisas modulları, nəzəri	375	25				
5	İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	30	2				
6	Mexaniki çertyoj	30	2				
7	Mexaniki iş metodu	30	2				
8	Mexaniki elementlərin layihələndirilməsi	30	2				
9	Mexaniki materiallar	30	2				
10	CAD/CAM	30	2				
11	CNC iş metodu	30	2				
12	Metalların emalı	30	2				
13	Torna dəzgahı	45	3				
14	Frezləmə	45	3				
15	CNC torna dəzgahı	45	3				

	Peşə-ixtisas modulları, nəzəri cəmi	375	25				
	İstehsalat təlimi (praktik modullar)	525		35			
	İstehsalat təcrübəsi	280			40		
	Tələbələrin maksimum məcburi dərslər yükü	1330	35	35	40	0	
	Məsləhət saatları	20					20
	YEKUN	1350					

Qeyd:

- 1) Dual təhsil proqramları tətbiq edilən peşə təhsil müəssisələri və qrupların siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
- 2) Qarşılıqlı razılıq və maddi-texniki baza imkan verdikdə istehsalat təlimi tam olaraq və ya bir hissəsi işəgötürən müəssisələrdə təşkil edilə bilər.

İxtisasın adı: Torna və frezer dəzgahlarının operatoru								
Təhsil müddəti: 1 il (tam orta təhsil)								
№	Bölmələr, təhsil sahələri, modullar	saatların miqdarı	Həftəlik dərslərin miqdarı					məsləhət
			I	II				
			15	10	3	9	1	
	2	3	4	5	6	7	8	
	Baza modulları							
1	Fiziki tərbiyə	25	1	1				
2	Xarici dildə ünsiyyət	45	3					
3	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması	30		3				
4	Sahibkarlıq	30	2					
5	İKT-dən istifadə	45	3					

	Baza modulları üzrə cəm:	175	9	4				
	Peşə-ixtisas modulları, nəzəri							
6	İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	30	2					
7	Mexaniki çertyoj	30	2					
8	Mexaniki elementlərin layihələndirilməsi	30	2					
9	Mexaniki materiallar	30	2					
10	CAD/CAM	60	4					
11	CNC iş metodu	30	2					
12	Metalların emalı	30	2					
13	Torna dəzgahı	70		7				
14	Frezləmə	60		6				
15	CNC torna dəzgahı	40		4				
	Peşə-ixtisas modulları, nəzəri – cəmi	410	16	17				
	İstehsalat təlimi (praktik modullar)	395	10	14	35			
	İstehsalat təcrübəsi	360				40		
	Tələbələrin maksimum məcburi dərslər yükü	1340	35	35	35	40		
	Məsləhət saatları	20						20
	YEKUN	1360						

İxtisas: Torna və frezer dəzgahları üzrə operator										
Təhsil müddəti: 3 il (ümumi orta təhsil bazası)										
№	Modullar/Fənlər	Saatların miqdarı	Kurslar və yarım illər üzrə həftəlik saatların miqdarı							məsləhət
			I kurs		II kurs		III kurs			
			18	20	18	20	15	10	12	
	Ümumtəhsil fənləri									
1	Azərbaycan dili	268	3	3	3	3	2	1		
2	Xarici dil	334	4	4	4	4	2			
3	Riyaziyyat	344	4	4	4	4	2	1		
4	İnformatika	152	2	2	2	2				
5	Azərbaycan tarixi	76	1	1	1	1				
6	Fizika	76	1	1	1	1				
7	Biologiya	76	1	1	1	1				
8	Coğrafiya	76	1	1	1	1				
9	Kimya	76	1	1	1	1				
10	Fiziki tərbiyə	152	2	2	2	2				
11	Çağırışa qədərki hazırlıq	101	1	1	1	1	1	1		
	Ümumtəhsil fənləri üzrə cəm:	1731	21	21	21	21	7	3	0	
	Baza modulları									
12	Peşə etikas	40				2				
13	Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırılması	30						3		
14	Sahibkarlıq	40		2						
15	İKT-dən istifadə	45					3			
	Baza modulları üzrə cəm:	155	0	2	0	2	3	3	0	
	İxtisas modulları	767	7	5	7	5	11	15		
16	İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları	36	2							
17	Mexaniki çertyoj	36	2							
18	Mexaniki iş metodu	54	3							
19	Mexaniki elementlərin layihələndirilməsi	60		3						
20	Mexaniki materiallar	40		2						
21	CAD/CAM	90			5					
22	CNC iş metodu	76			2	2				

23	Metalların emalı	90				3	2			
24	Torna dəzgahı	100					4	4		
25	Frezləmə	105					5	3		
26	CNC torna dəzgahı	80						8		
	İxtisas modulları üzrə cəm:	767	7	5	7	5	11	15	0	
	İstehsalat təlimi	882	7	7	7	7	14	14		
	İstehsalat təcrübəsi	480							40	
	Yekun: Tələbələrin məcburi maksimum dərslər yükü	4015								
	Məsləhət saatları	20								20
	Yekun	4035	35	35	35	35	35	35	40	

Modulların spesifikasiyası

Modulun adı: Xarici dildə ünsiyyət
Modulun kodu: 1
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə gündəlik ünsiyyət zamanı lazım olan sözlərdən sərbəst şəkildə istifadə etməyi biləcək, özünü aydın ifadə etməyi, və eləcə də müxtəlif sahələrə uyğun terminologiyalar tətbiq etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Gündəlik məsələlər, təhsil, iş, iş yerində sağlamlıq və təhlükəsizlik mövzularında ünsiyyət qurmağı və özünü ifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Gündəlik həyatda sadə cümlələr ilə özünü ifadə edir;
2. Təhsil mövzusu ətrafında olan mətnləri təhlil edir;
3. İş həyatında istifadə olunan əsas anlayışlardan istifadə edərək öz sahəsini təsvir edir;
4. İş yerində sağlamlıq və təhlükəsizlik qaydalarını xarici dildə sadalayır.
Təlim nəticəsi 2: Gündəlik məsələlər üzrə baza səviyyəsində ünsiyyət qurmağı bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müxtəlif ölkələrə səyahətlə bağlı müzakirələrdə iştirak edir;
2. Ətraf mühitlə bağlı ilkin anlayışları təsvir edir;
3. Maliyyə ilə bağlı məsələlərdə ünsiyyət qurur;
4. Gündəlik xəbərlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparır.
Təlim nəticəsi 3: Müasir texnologiya ilə bağlı terminləri bilir və diskussiyyalar aparmağı bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ünsiyyətin müxtəlif növlərini tətbiq edir;
2. Müxtəlif rəqəmsal texnologiyalardan məlumat almaq üçün istifadə edir;
3. Texnologiyanın əhəmiyyətini şərh edir.

Modulun adı: Şəxsi inkişaf və karyera planlaşdırması
Modulun kodu: 2
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi, düşünməyi, problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi, karyera məqsədlərini müəyyən etməyi və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Özünü tanımağı və şəxslərarası münasibətləri tənzimləməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Stresi idarə edir və emosiyaları tənzimləyir.
2. Pozitiv düşünür və özünü qiymətləndirir.
3. Empatiya qurur və dinləyir.
4. Şəxslərarası münasibətləri effektiv idarə edir və mübahisələri həll edir.
5. İnamlı ünsiyyət qurur.
Təlim nəticəsi 2: Düşünməyi və problemləri həll edərək qərarları qəbul etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Məqsədlərini müəyyənləşdirir və qərarları qəbul edir.
2. Problemləri həll edir.
3. Tənqidi və yaradıcı düşünür.
4. İcra edir və davamlılığını təmin edir.
Təlim nəticəsi 3: Karyera məqsədlərini müəyyən edir və müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Karyera anlayışının mənasını izah edir.
2. Karyera məqsədlərinin müəyyən edilməsi yollarını araşdırır.
3. Müasir iş axtarma və müraciət üsullarından istifadə edir.
4. Peşəkar inkişafın üsul və mərhələlərinə tətbiq edir.

Modulun adı: İKT-dən istifadə
Modulun kodu: 3
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə işlə əlaqəli məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi, müxtəlif müvafiq mediadan istifadə etməklə peşəkarcasına əlaqə qurmağı və əməkdaşlıq etməyi, peşəkar rəqəmsal məzmun hazırlamağı, İT-dən təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi və texnologiyadan istifadə etməklə problemləri həll etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: İnternetdə məlumatları tapmağı, qiymətləndirməyi və idarə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq məlumat göstəricilərini (verilənlər), məlumat və rəqəmsal məzmunu müəyyən edir.
2. Müvafiq məlumat göstəricilərinin, məlumat və rəqəmsal məzmunun keyfiyyətini dəyərləndirir.
3. Rəqəmsal mühitlərdə məlumat göstəricilərini, məlumatları və rəqəmsal məzmunu idarə edir.
Təlim nəticəsi 2: Sosial media vasitələrindən istifadə edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına işləyir.
2. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalardan istifadə etməklə məlumat göstəricilərini, məlumat və rəqəmsal məzmunu paylaşır.
3. Rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə öz işlərini yerinə yetirir.
4. Müvafiq rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə peşəkarcasına davranır.
5. Peşəkar şəbəkə vasitəsilə ünsiyyət qurur.
6. Rəqəmsal kimliyi idarə edir.
Təlim nəticəsi 3: Rəqəmsal məzmun hazırlayır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq formatlarda peşəkar rəqəmsal məzmunu hazırlayır.
2. Yeni müvafiq məzmun hazırlanması üçün mövcud rəqəmsal məzmunu inteqrasiya edərək uyğunlaşdırır.

3. Müəlliflik hüququ və lisenziyaların məlumat göstəricilərinə, məlumat və rəqəmsal məzmununa necə tətbiq edilməsini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: İnformasiya texnologiyalarından təhlükəsiz şəkildə istifadə etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları qoruyur.
2. Şəxsi məlumat və məxfiliyi qoruyur.
3. Cihazlardan istifadə edərkən sağlamlığını qoruyur.
4. Cihazlardan istifadə edərkən ətraf mühiti qoruyur.
Təlim nəticəsi 5: Sadə texniki problemləri həll edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Müvafiq cihazları işlədərkən yaranmış texniki problemləri həll edir.
2. Texnologiyalardan istifadə etməklə işlə əlaqəli müvafiq ehtiyacları müəyyən edərək, bunların texnoloji həlli yollarını seçir.
3. Öz rəqəmsal bacarılarındakı çatışmazlıqları müəyyən edir.
4. Öz rəqəmsal bacarıqlarındakı çatışmazlıqları aradan qaldırmaq üçün inkişaf planını təqdim edir.

Modulun adı: Peşə etikası
Modulun kodu: 4
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə peşəkarlığın əsas prinsiplərini biləcək və vaxtdan səmərəli istifadə etməyi, qrup şəklində işləməyi və iş yerində mövcud davranış qaydalarını təhlil etməyi bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Peşəkarlıq prinsiplərini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Peşəkarlıq anlayışının nə olduğunu müəyyən edir.
2. Peşəkarlığın əsas kriteriyaları izah edir.
3. Peşəkar davranışın əsas meyarlarını izah edir.
4. Peşəkarlığın karyera inkişafındakı rolunu dərk edir.
Təlim nəticəsi 2: Vaxtdan səmərəli istifadə etməyi bacarır.

Qiymətləndirmə meyarları
1. Vaxt anlayışını və onun əhəmiyyətinin nədən ibarət olduğunu sadalayır.
2. Vaxtın idarə olunmasındakı əsas yanaşmaları təhlil edir.
3. İdarəetmə funksiyaları və vaxtın idarə olunması arasında əlaqəni izah edir.
4. Vaxtdan səmərəli istifadəyə mane olan əsas əngəlləri aradan qaldırma üsullarını sadalayır.
5. Fərdi vaxt planlaşdırma üsullarını nümayiş etdirir.
Təlim nəticəsi 3: Qrup daxilində səmərəli işləməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Öz peşəsi ilə bağlı qruplarda necə işlədiyini izah edir.
2. Səciyyəvi qrup işlərində qrupdakıların rollarını təsvir edir.
3. Qrup işində öz şəxsi rolunu təhlil edir.
4. Öz peşəsi ilə bağlı qrup işində problemlərin nümunələrini nəzərdən keçirir.
5. 4-cü qiymətləndirmə meyarında müəyyən edilən problemlərin həllinə necə kömək edə biləcəyini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 4: İş yerində davranış qaydalarını təhlil etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Etik davranışın hansı mənanı ifadə etdiyini nümayiş etdirir.
2. İş etikasını anlayışını və fərdi etik davranışların nə olduğunu izah edir.
3. Müəssisə və təşkilatlarda gündəlik etik davranış qaydalarını sadalayır.
4. Ətraf mühiti bir işçi kimi necə qoruya biləcəyini təsvir edir.
5. Müəssisə və təşkilatlarda davranış qaydalarının idarə olunması prinsiplərini müəyyənləşdirir.

Modulun adı: Sahibkarlıq
Modulun kodu: 5
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirib qiymətləndirməyi, ideyaların həyata keçirilməsi üçün lazımı resursları müəyyənləşdirib toplamağı və ideyaları həyata keçirilməsi yollarını göstərməyi bacaracaqdır.

Təlim nəticəsi 1: Sahibkarlıq ideyalarını, imkanlarını müəyyən etməyi və qiymətləndirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Sahibkarlığın mahiyyətini izah edir.
2. Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əlində olan imkanları müəyyən edir.
3. Sahibkarlıq ideyalarını müəyyənləşdirir.
4. Sahibkarlıq ideyasını qiymətləndirir.
Təlim nəticəsi 2: Sadə biznes layihəsini hazırlayır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Biznes planın məqsəd və strukturunu izah edir.
2. Marketing planını hazırlayır.
3. Satış və insan resurslarını planlaşdırır.
4. İnvestisiya və maliyyə planını hazırlayır.
5. Büdcəni planlaşdırır.
6. Qeyri-müəyyənlik və risk hallarında necə qərar qəbul edəcəyini təsvir edir.
Təlim nəticəsi 3: Sahibkarlıq ideyalarını necə həyata keçirməli olduğunu göstərir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Yaradılan müəssisənin hüquqi məsələlərini təsvir edir.
2. Sahibkarlıq prosesində başqaları ilə səmərəli əməkdaşlıq üçün nə edəcəyini təsvir edir.
3. Biznes plan hazırlanmasından sonrakı addımlarını müəyyən edir.

Modulun adı: Fiziki tərbiyə
Modulun kodu: 6
Modulun ümumi məqsədi: Bu modul tamamlandıqdan sonra tələbə tərbiyəvi prosesdə sağlamlığın yüksəldilməsi, peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması, pis vərdişlər, fərdi fiziki inkişaf və sağlam fiziki həyat haqqında zəruri məlumatı biləcək və dövlət standartında müvafiq təlimlərlə nəzərdə tutulan fiziki standartları yerinə yetirmək üçün fərdi olaraq seçilmiş kompleks sağlamlıq və gimnastika məşğələlərini həyata keçirməyi

bacaracaqdır.
Təlim nəticəsi 1: Hərəkəti vərdiş və bacarıqları formalaşdıran müxtəlif statik və dinamik hərəkətləri sadə üsullarla icra edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Hərəkətlərin sağlamlaşdırıcı və inkişafetdirici təsirini izah edir.
2. Hərəkətlərin icra şəraiti və icra üsulunun təkmilləşdirilməsi barədə müzakirə aparır.
3. Şəxsiyyətin harmonik inkişafını təsvir edir.
4. Fiziki tərbiyə üzrə nəzəri bilikləri izah edir.
Təlim nəticəsi 2: Fiziki tərbiyə prosesində intizam və rejim qaydalarına əməl edir, birgə fəaliyyət bacarıqları nümayiş etdirir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Aktiv hərəkətlərlə bağlı bacarıq və vərdişlərini nümayiş etdirir.
2. Aktiv hərəkətlərin icrasında əlverişli üsullarından istifadə edir.
3. Aktiv hərəkətlərinə nəzarət edir.
4. Şəraitə uyğun ilkin tibbi yardım göstərir.
5. Bərpaedici vasitələrdən səmərəli istifadə edir.
Təlim nəticəsi 3: İdman oyunlarını, o cümlədən milli idman oyunlarını və onların növlərini təqdim edir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Fiziki hazırlığını artırmaq üçün aktiv hərəkətlərdən və xüsusi vasitələrdən müntəzəm istifadə edir.
2. Yaş qrupuna müvafiq hərəkətlərə qadir olduğunu nümayiş etdirir.
3. Hərəkətlərin icrası zamanı əlverişli metodlar tətbiq edir.
4. Aktiv hərəkətlərə qadir olduğunu nümayiş etdirir.

Modulun adı: İş şəraitində əmək, təhlükəsizlik və sağlamlıq qaydaları
Modulun kodu: 7
Modulun ümumi məqsədi: Bu modulu tamamladıqdan sonra tələbə əməyin, ətraf mühitin mühafizə olunma qaydalarını, istehsalat sanitariyası, əmək gigiyenasıqaydalarını biləcək və mümkün təhlükələrin qarşısını almağı bacaracaqdır.

Təlim nəticəsi 1: İş yerində əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini bilir və qaydaları tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Əməyin təhlükəsizliyi və əmək fəaliyyəti ilə bağlı ümumi faktorları və təlimatları şərh edir.
2. Əməyin mühafizəsi ilə bağlı məqsəd, norma və standartları yerinə yetirir.
3. İş yerlərində əməyin mühafizəsi və texniki təhlükəsiz iş üsullarına riayət edir.
4. İstehsal sahələri və istehsal meydançaları ilə bağlı təhlükəsizlik tələblərini sadalayır.
Təlim nəticəsi 2: Alətlərlə işləyərkən, aqreqləri sınaq edərkən əmək təhlükəsizliyi və iş zamanı yarana biləcək yanğın təhlükəsizliyi tədbirlərini bilir və tətbiq etməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Elektriklə işləyən alətlərdən istifadə zamanı əməl ediləcək təhlükəsizlik tədbirlərini sadalayır.
2. Elektrik maşınları quraşdırılmış otaqlarda ilkin mühafizə vasitələri – yanğın söndürən və quru qum olan yeşikdən istifadə qaydalarını təsvir edir.
3. Baş verə biləcək yanğın təhlükəsinin qarşısını ala biləcək tədbirləri və yanğının yayılmasına qarşı mübarizədə yanğın söndürmə vasitələrini seçir.
4. Nərdivanların, meydançaların və pilləkənlərin tətbiqi zamanı təhlükəsizlik tələblərini əlaqələndirir.
Təlim nəticəsi 3: İstehsalat zədələnmələrinin növlərini, yaranma səbəblərini bilir və müvafiq tədbirlər görməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat zədələnmələrinin növlərini və səbəblərini izah edir.
2. Zədələnmə və peşə xəstəliklərinin əsas səbəblərini təsvir edir.
3. İstehsalatda zədələnmə səbəblərinin qarşısını almaq üçün müəyyən tədbirlər görür.
4. İstehsalatda bədbəxt hadisələr və peşə xəstəlikləri nəticəsində peşə əmək qabiliyyətinin itirilməsi hallarında icbari sığorta olunanlar və onların iqtisadi fəaliyyət növləri üzrə kateqoriya və risk qruplarını seçir;
Təlim nəticəsi 4: Əmək gigiyenası haqqında bilir.

Qiymətləndirmə meyarları
1. Əmək gigiyenası haqqında ümumi bilgileri və inkişafının əsas mərhələlərini izah edir.
2. Zərərli və təhlükəli faktorların təsnifatını təsvir edir.
3. Əməyin gigiyenası, əmək prosesini və istehsalat şəraitini, onların orqanizmlə qarşılıqlı təsirini müəyyən edir.
4. Əmək prosesinin xüsusiyyətlərindən və rejimindən asılı olan zərərləri kateqoriyalara (qruplara) bölür.
Təlim nəticəsi 5: İstehsalat səs-küylərinin və titrəyişlərin insan orqanizminə təsirini bilir.
Qiymətləndirmə meyarları
1. İstehsalat səs-küylərinin təsnifatını şərh edir.
2. İşçilərin orqanizminə səs-küylərin təsirini izah edir.
3. Səs-küylərin insan orqanizminə xoşagəlməz təsirinin profilaktikasını təsvir edir.
4. Müxtəlif güclü və tezlikli səslərin nizamsız (xaotik) birləşməsindən səs-küy (gurultu) yaranmasını müəyyən edir.
Təlim nəticəsi 6: Ətraf mühitin mühafizəsi və yanğınsöndürmə vasitələrinə dair ilkin tədbirləri bilir və həyata keçirməyi bacarır.
Qiymətləndirmə meyarları
1. Ekoloji qanunları təsvir edir.
2. Ekoloji şəraitin yaxşılaşdırılmasına yardımçı olan üsulları sadalayır.
3. Müəssisədə olan yanğınsöndürmə vasitələrindən düzgün istifadə edir.
4. Yanğın baş verərkən yanğın təhlükəsizliyinin əsas və fərdi ehtiyat tədbirləri ilə otaqlardan çıxma qaydalarını uyğunlaşdırır.
5. İşləri başa çatdırdıqdan sonra ətraf mühitin qorunması naminə ərazini təmizləyir.

A) Maşın avadanlığı texnologiyası

No	Fənlər/modullar	Proqram
1	Mexaniki çertyoj	<p>Fənnin (modulun) Predmeti Maşın avadanlığı şöbəsinə əsaslanan mexaniki çertyoj haqqında əsas məlumatları başa düşmək.</p> <p>Tədris planı (1) Mexaniki çertyoja giriş (2) Ümumi çertyoj (3) Çertyoj vərəqlərinin ölçüləri (4) Çertyoj standartı (5) Hərflər və cizgilər (6) Proyeksiya çertyoju və yan proyeksiya (7) Şəklın işarələnmə metodu (8) Ölçülərin müəyyənləşdirilməsi metodu (1)</p>
2	Mexaniki elementlərin layihələndirilməsi	<p>Fənnin (modulun) Predmeti Mexaniki elementlərin layihələndirilməsi sahəsinin minimum tərkibini yığmaq və birbaşa istehsalat sahəsində istifadə etmək üçün faydalı və praktiki mövzulardan ibarətdir.</p> <p>Tədris planı (1) Mexaniki elementlərin layihələndirilməsinə giriş (2) Maşın elementinin əsasları (3) Vint (3) Bolt və qayka (4) Açar, ştift və çiv</p>
3	Mexaniki materiallar	<p>Fənnin (modulun) Predmeti Metal və ərintilərin növləri, strukturu, xüsusiyyətləri, keyfiyyəti, istifadə sahələri və hər cür şərtlər, eləcə də əlaqədar məlumatları başa düşmək.</p> <p>Tədris planı (1) Mexaniki materiallara giriş (2) Mexaniki materialların konturu (3) Metal kristallar və ərintilər (4) Materialların sınaqdan keçirilməsi və yoxlanması Termo emal</p>
4	CNC iş metodu	<p>Fənnin (modulun) Predmeti CNC konsepsiyası və növü barədə məlumatlı olduqdan sonra onu ümumi təyinatlı mexaniki dəzgahdan fərqləndirə, proqram yazma və emal edə bilərsiniz.</p> <p>Tədris planı (1) CNC moduluna giriş</p>

		<p>(2) CNC tipli dazgahın növü</p> <p>(3) CNC tipli dazgahın xüsusiyyətləri</p> <p>(5) (4) CNC tipli dazgah sisteminin inkişaf tendensiyaları</p>
5	CAD/CAM	<p>Fənnin (modulun) Predmeti</p> <p>CNC konsepsiyası və növü barədə məlumatlı olduqdan sonra onu ümumi təyinatlı mexaniki dazgahdan fərqləndirə, proqram yazı və emal edə bilərsiniz.</p> <p>Tədris planı</p> <p>(1) CAD/CAM modulunun əsasları</p> <p>(2) Mexaniki çertyoja giriş</p> <p>(3) Əsas çertyoj</p> <p>(4) Çertyojun ölçüsü</p> <p>(5) Çertyojun yazı qaydası və cizgiləri</p>

B) Maşın avadanlığı üzrə kompetensiyaları

No	Fənlər/modullar	Kompetensiya (Tədris Planı)
1	Metalların emalı	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kvadrat formalı polad detalı mişarlayıb düzəltmək 2. Polad boru detalını mişarlamaq 3. Kvadrat formalı detalı deşmək 4. Kvadrat formalı detalı dəlib genişləndirmək 5. Kvadrat formalı detal üzərində iş 6. Yüksək sürətlə kəsən maşın vasitəsilə polad borunu kəsmək 7. Kvadrat formalı detalın yolulması 8. Müstəvi cilalama dəzgahı ilə kvadrat formalı detalların yolulması
2	Torna dəzgahı	<ol style="list-style-type: none"> 1. Paralel valı fırlatmaq 2. İki mərhələli valı fırlatmaq 3. Üç mərhələli valı fırlatmaq 4. Dörd mərhələli valı fırlatmaq 5. Mərkəzi dəlməli valı fırlatmaq 6. Konuslu valı fırlatmaq 7. Dairəvi valı fırlatmaq 8. Dişikli fırlatma funksiyası ilə paralel valı fırlatmaq 9. Daxili diametrlili paralel valı fırlatmaq 10. Daxili diametrlili iki pilləli valı fırlatmaq
3	Frezləmək	<ol style="list-style-type: none"> 1. Altı üzlü iş detalı frezləmək 2. Mərkəzi oyuq formalı detalı frezləmək 3. Dörd tərəfli oyuqlu iş detalını frezləmək 4. T formalı oyuqlu detalı frezləmək 5. Keçirməli oyuqlu detalı frezləmək 6. Pilləli detalı frezləmək
4	CNC torna dəzgahı	<ol style="list-style-type: none"> 1. İki addımlı valın təlimat kitabı proqramını hazırlamaq 2. Üç addımlı valın təlimat kitabı proqramını hazırlamaq 3. Beş addımlı valın avtomatik proqramını hazırlamaq 4. Ellips formalı valın avtomatik proqramını hazırlamaq 5. CNC torna dəzgahı ilə dairəvi formada detal kəsmək

Təhsil proqramlarına dair qeydlər

1. Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olunmuş və texniki peşə təhsili ilə yanaşı, tam orta təhsil alanlar üçün təşkil edilən qruplarda peşə təhsilinin dövlət standartında göstərilmiş “Ana dilində ünsiyyət” səriştəsi “Azərbaycan dili”, “Xarici dildə ünsiyyət” səriştəsi “Xarici dil”, “İnformasiya texnologiyaları” səriştəsi “İnformatika”, “Hesablama əməliyyatlarını yerinə yetirmə” səriştəsi isə “Riyaziyyat” fənni proqramına inteqrasiya olunmuş şəkildə, həmçinin ixtisasın tələbləri nəzərə alınmaqla uyğunlaşdırılmış proqram əsasında tədris edilir.
2. Tələbələrin sayı 15 (on beş) və daha çox olan qruplarda müvafiq maddi-texniki baza və ixtisas müəllimləri olduğu halda aşağıdakı fənlərin tədrisi 2 (iki) qrupa bölünə bilər:
 - 2.1.tədris digər dillərdə aparılan siniflərdə “Azərbaycan dili - dövlət dili kimi”;
 - 2.2.tədris dilindən asılı olmayaraq bütün siniflərdə “Xarici dil”, “Fiziki tərbiyə”.
 - 2.3.“İnformatika” fənni üzrə praktiki məşğələlər.
3. “Xarici dil” fənnində tədrisi nəzərdə tutulan xarici dilin seçimi zamanı tədris qruplarında təhsil alan tələbələrin mütləq çoxluğu nəzərə alınaraq ümumtəhsil pilləsində təhsil aldıkları “əsas xarici dil” əsas götürülür.
4. İnformatika kabineti olmayan peşə təhsili müəssisələrində “İnformatika” fənni üzrə praktik məşğələ keçirilmir.
5. Tədris ilinin birinci yarısında qrupda tələbələrin sayının azalması tədris planı ilə müəyyən edilmiş müvafiq fənlərin tədrisində qrupun iki qrupa bölünməsinə məhdudiyət yaratmır.
6. Pilot peşə təhsil müəssisələrində Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 11 mart tarixli 86 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Peşə təhsili müəssisələrinin ayrı-ayrı peşə istiqamətləri üzrə tədris qruplarında orta sıxlığın müəyyən edilməsi haqqında” qərarın 3-cü bəndinə uyğun olaraq tədris qruplarında təhsilalanların sayı 16 nəfərdən çox olduqda, laboratoriya və istehsalat təlimi dərslərində qruplar 2 yarımqrupa bölünə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələrinin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
7. Pilot peşə təhsili müəssisələrində və pilot layihələrdə “Peşə təhsili haqqında” qanunun 11.2. maddəsinə müvafiq olaraq işəgötürənlərin istehsalat təcrübəsinə rəhbər təyin etdiyi mütəxəssislərə təhsil müəssisəsi tərəfindən təcrübə saatları üçün nəzərdə tutulmuş haqq ödənilə bilər. Pilot peşə təhsil müəssisələri və pilot layihələrin siyahısı Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən müəyyən edilir.
8. Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması həyata keçirən ixtisaslar üzrə tədris Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı

ilə təsdiq edilmiş “Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə” (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi və Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi ilə razılaşdırılmış, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş müxtəlif kateqoriyalı avtomobil nəqliyyatı vasitələri sürücülərinin hazırlanması üçün mövcud tədris plan və proqramlarına uyğun aparılır.

9. Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücü hazırlayan ixtisaslar üzrə Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Kollegiyasının 30 may 2012-ci il tarixli 05/2012-1 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Traktorlar və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün imtahanların qəbulu və sürücülük vəsiqəsinin verilməsi haqqında təlimat” (mövcud dəyişikliklərlə) və Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 1999-cu il 15 mart tarixli 41 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş “Nəqliyyat vasitələri sürücülərinin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması kursları haqqında Əsasnamə” (mövcud dəyişikliklərlə) əsasında, həmçinin traktor və digər mexaniki nəqliyyat vasitələrini idarə etmək üçün sürücülərin hazırlanması və onların ixtisasının artırılması proqramı üzrə təlim kursunun tələblərinə uyğun aparılır.
10. Tədrisi dual olan təhsil proqramları üzrə aparılan ixtisaslar üzrə fərqli tədris planları tətbiq oluna bilər.
11. Kənd təsərrüfatı istiqaməti üzrə olan ixtisasların bəzilərinə seçmə modulu kimi təqdim olunan modullar seçilərkən regionun iqtisadi xüsusiyyəti nəzərə alınır.
12. STEM Mərkəzi yaradılmış peşə təhsil müəssisələrində tədris olunan bütün ixtisaslar üzrə həftədə 2 (iki) saat olmaqla “Stem” fənni əlavə olaraq tədris olunur.